Phải chăng đào tạo liên chính học thuật chỉ phí thời gian?

Nguyễn Thị Linh

Trường Đại học Ngoại thương

Hà Nội, ngày 1 tháng 3 năm 2020

SSHPA EASE Vietnam SciComm ; <https://sc.sshpa.com/post/5632> — Nghiên cứu được công bố trên *BMC Medical Ethics* tiết lộ rằng giáo dục thời thơ ấu và đặc điểm tính cách có ảnh hưởng lớn hơn đến cách các nhà nghiên cứu tiến hành công việc của họ so với đào tạo chính thức về sự trung thực trong nghiên cứu.

Các tác giả chỉ ra rằng mặc dù có thể dạy các nhà khoa học các quy tắc nghiên cứu nghiêm ngặt, nhưng có lẽ đã quá muộn để thẩm nhuần sự chính trực nếu họ chưa từng có nó. Trong khi đó, các cơ quan nghiên cứu trên khắp thế giới lại đang vật lộn với cách giải quyết tốt nhất vấn đề vi phạm đạo đức nghiên cứu.

Nhưng ngay cả sau hai thập kỷ được đào tạo bắt buộc về trách nhiệm, hành vi đối với các nhà nghiên cứu do National Institutes of Health (NIH) và National Science Foundation (NFS) của Hoa Kỳ tài trợ, thì bằng chứng về hiệu quả của các khóa đào tạo này trong việc thay đổi hành vi của các nhà nghiên cứu vẫn không nhất quán và còn nhiều yếu kém.

Học từ khi còn nhỏ

Priya Satalkar, tác giả chính và hiện công tác tại University of Basel, Thụy Sĩ, cho biết việc xây dựng những đặc điểm của một nhà khoa học đáng tin cậy cần phải bắt đầu ngay từ khi học tiểu học, với đào tạo chính quy bắt đầu từ cấp đại học. Theo ông, một người không cần đào tạo về sự trung thực nếu nó đã là một phần của cuộc sống của họ từ sớm.

Trong khi chúng ta thừa nhận khó khăn trong sàng lọc đạo đức đối với các ứng cử viên nghiên cứu, các tác giả cho biết các ủy ban tuyển dụng nên đánh giá các ứng viên về phản ứng của họ về cách họ đối phó với thất bại hoặc liệu họ có sẵn sàng đi lối tắt để đạt được thành công hay không. Điều này có thể cung cấp những manh mối giá trị về đặc điểm tính cách.

Cùng với David Shaw (University of Basel), Satalkar đã phỏng vấn 33 nhà nghiên cứu khoa học đời sống và y học hiện đang làm việc tại các tổ chức Thụy Sĩ, về cách họ xây dựng tính cách trung thực.

Có khoảng 40% số người được hỏi tin rằng đào tạo sự trung thực trong nghiên cứu nên được đưa vào các khóa học đại học, họ lập luận rằng việc áp dụng các khái niệm này vào công việc trong phòng thí nghiệm đòi hỏi một sự trung thực và công bằng bẩm sinh. Hai phần ba số

người được phỏng vấn đã không được đào tạo chính thức về sự trung thực nghiên cứu ở bất kỳ giai đoạn nào trong sự nghiệp của họ, và không biết liệu có bất kỳ cơ hội đào tạo nào có sẵn tại các tổ chức của họ không. Gần một nửa số người được phỏng vấn nói rằng cha mẹ và giáo viên của họ đã dạy họ cách chơi công bằng từ khi còn trẻ, trong khi hơn một phần ba nói rằng ý thức về sự trung thực của họ được hình thành bởi những đặc điểm tính cách bẩm sinh.

Động lực đúng

Daniele Fanelli, người nghiên cứu về thiên vị và hành vi sai trái tại London School of Economics, nói rằng để việc đào tạo có hiệu quả, cần phải có những khuyến khích đúng đắn. Theo ông, một trong những cách để thực hiện các khuyến khích như vậy là công nhận và khen thưởng các nhà nghiên cứu đang tích cực thúc đẩy tính trung thực trong nghiên cứu và thực hiện công việc của họ theo một tiêu chuẩn đạo đức cao. Điều này sẽ truyền cảm hứng cho các cá nhân khác làm theo tấm gương của họ để cải thiện vị thế chuyên nghiệp của chính họ.

Ferric Fang, một nhà vi trùng học tại Đại học Washington, người đã xuất bản một số nghiên cứu về hành vi sai trái, nói rằng mặc dù việc thực hiện các chương trình đào tạo có thể hữu ích, tuy nhiên việc nhấn mạnh nỗ lực của nhóm đối với uy tín cá nhân là chìa khóa để ngăn chặn hành vi phi đạo đức trở thành chuẩn mực.

Mặc dù chưa thực sự mang lại hiệu quả nhưng những chương trình đào tạo về trung thực trong nghiên cứu khoa học đang là cách làm phổ biến để giải quyết nguồn gốc của những hành vi trái khoa học. Từ đó thực hiện mục tiêu tham vọng hơn là cải cách văn hóa nghiên cứu khoa học.

Tài liệu tham khảo:

Conroy G. (2020). Is research integrity training a waste of time?. Nature Index. URL: <https://www.natureindex.com/news-blog/is-research-integrity-training-a-waste-of-time>

Vuong QH. (2020). Retractions: the good, the bad, and the ugly. *LSE Impact of Social Sciences*. URL: <https://blogs.lse.ac.uk/impactofsocialsciences/2020/02/20/retractions-the-good-the-bad-and-the-ugly-what-researchers-stand-to-gain-from-taking-more-care-to-understand-errors-in-the-scientific-record/>